

สันติภาพบนพื้นฐานความยุติธรรม : วิเคราะห์แนวคิด ปรัชญาการเมืองของคาร์ล มาร์กซ์*

Peace on the Basis of Justice : An Analytical Study of Karl Marx's Concept of The Political Philosophy

พระมหาดวงเด่น ฐิตภาโณ (ตุนิน)**

Phramaha Duangden Thitanano (Tunin)***

ดร.วีรชาติ นิมอนงค์

Dr. Veerachat Nimanong

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีการจัดการความขัดแย้งของคาร์ล มาร์กซ์และ 2) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการสร้างสันติภาพบนพื้นฐานความยุติธรรมของคาร์ล มาร์กซ์ที่มีต่อสังคมปัจจุบัน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาค้นคว้าเอกสารจากตำรา และหนังสืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับประเด็นที่ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อหาคำตอบจากการทำวิจัยครั้งนี้

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า มาร์กซ์เสนอวิธีแก้ความขัดแย้งและความไม่เท่าเทียมกัน โดยให้กรรมาชีพผู้มีสำนึกตื่นตัวทำการโค่นล้มปฏวัติรัฐของนายทุน ตั้งรัฐระบบสังคมนิยมที่ปกครองโดยกลุ่มชนชั้นกรรมาชีพ ยึดทรัพย์สินทั้งหมดมาเป็นของส่วนรวม ยกเลิกระบบราชการ ทำการผลิตเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ไม่หวังกำไร ทำให้ผลผลิตไม่ล้นเกินตลาดหรือขาดแคลน ทุกคนจะมีกินมีใช้ตามความเหมาะสมและความจำเป็น เมื่อทุกอย่างมีพร้อมสมบูรณ์ ก็จะสลายรัฐสังคมนิยมเป็น

* บทความเป็นส่วนหนึ่งจากการวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดปรัชญาการเมืองของคาร์ล มาร์กซ์”, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2556.

** นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

*** อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

ระบบคอมมิวนิสต์ที่ไม่มีรัฐผู้ปกครอง มีแต่การบริหารจัดการเท่านั้น อิทธิพลแนวคิดปรัชญาการเมืองของมาร์กซ์ ได้ถูกนำไปศึกษาเผยแพร่ ปฏิบัติเป็นระบบการปกครองเกือบจะหนึ่งในสามของโลก ทำให้โลกสันสະเทือนและเปลี่ยนแปลงสังคมโลกได้เป็นเวลานานกว่าครึ่งศตวรรษ ได้สร้างประวัติศาสตร์ที่ไม่มีวันตาย เกิดการถกเถียงเรียนรู้ศึกษา มีทั้งคนชื่นชมและต่อต้านจนถึงทุกวันนี้

คำสำคัญ : สันติภาพ, ความยุติธรรม, คาร์ล มาร์กซ์, ปรัชญาการเมือง

Abstract

In analytical study of Karl Marx's Concept of political philosophy the researcher set up the two purposes : 1) To study Karl Marx's concept of the political philosophy. 2) To analytically study Karl Marx's concept of the political philosophy to the contemporary.

From the researcher found that

Marx proposed a solution to the conflict and inequality by allowing the laborers who have the consciousness to overthrow and revolt the state of capitalism and set the state of socialism is ruled by the proletariat, take the whole property, cancel the system of government, make the production for the common goodness, not to hope for profit. There are not the excess products or shortage market. Everyone will become comfortable, equal and well-being. When everything is ready, the state of socialism will disintegrate to be the communist system without the administrator, but there is only the management.

Marx's concepts are of influences to politics, because the use of revolutionary state power created the socialist system, the economic system and the manufacturing system which respect the rights of the workers. On social aspect they have caused the class system to collapse. Everyone has a basic life of equal living, eating and having access to welfare such as medical care etc.. For educational concepts possessed by Marx there was the creation of the ability and intelligence to the employees to fight the world of innovation and production. For religions which are attacked that they are of bad influences they have adapted the teaching methods and images, to be consistent with sciences which are of more causes and results.

Marx's influence of concepts of the political philosophy is of much impact on world societies, because Marx's concepts have been frequently studied and published. It is government system of one-third of the world. Marx's concepts make the world tremble and change the world societies more than half a century and to create history that never dies. They are the causes of learning and studying. They make the people appreciate and resist up to the present time.

1. บทนำ

โดยธรรมชาติของมนุษย์นั้นเป็นสัตว์สังคม (Social Animals) จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันอย่างหนีไม่พ้น ต่างก็มีบทบาทหน้าที่ ทักษะคิดและความเชื่อที่แตกต่างกัน เป็นสัญลักษณ์ของความแตกต่างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มิติของความแตกต่างจะมากหรือน้อยก็ตาม เป็นเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่แนวคิดและความเข้าใจว่า นั่นเป็นพวกเขาพวกเรา เป็นมิตินิยมคิดจัดกลุ่มแบ่งประเภทแบ่งชนชั้นเผ่าพันธุ์สังคม จะเป็นไปเองโดยธรรมชาติหรือจงใจก็ตาม ก็ล้วนแล้วแต่เป็นเหตุให้พัฒนาไปสู่ การปกป้องผลประโยชน์ของชนชั้นสังคมของตนและพร้อมที่จะต่อต้านหรือกำจัดทำลายผลประโยชน์ของชนชั้นเผ่าพันธุ์สังคมอื่นๆ ความขัดแย้งดังกล่าวอาจแสดงออกในหลายรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งเปิดเผยและไม่เปิดเผย ทั้งเป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น ใช้กฎหมาย จริยธรรม เพื่อตีความหรือเพื่อรองรับหน้าที่และการกระทำของชนชั้นสังคมของตน กฎหมายถ้าตกไปอยู่ในมือของคนที่ไม่รู้จักความยุติธรรมแล้วก็เป็นเครื่องทำลายคนดีๆ ได้ (ปรีชา ช่างขวัญยืน, 2535 : 70) เป็นเครื่องมือแสดงความชอบธรรมถูกต้อง สร้างระบบการเอารอดเอาเปรียบเพื่อรักษาสถานภาพรักษาอำนาจของตน ดังนั้นหากการปกครองที่เข้มแข็งมั่นคงเต็มไปด้วยกฎหมาย แต่หากปราศจากความสงบสุขร่มเย็นของพล เมืองก็ไม่มีคามหมายอะไร

คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) เป็นนักปรัชญาการเมืองคนหนึ่ง ซึ่งมีแนวคิดทางการเมืองคนหนึ่งที่โด่งดัง เป็นแนวคิดที่รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมการฉกฉวยผลประโยชน์และอำนาจของชนชั้นปกครอง เข้าข้างชนชั้นล่างหรือชนชั้นที่ถูกปกครองหรือถูกกดขี่ โดยได้สร้างกระแสสำนึกในสิทธิและผลประโยชน์ของตน คาร์ล มาร์กซ์ตระหนักว่าความวุ่นวายและความขัดแย้งทั้งปวง เกิดจากการกดขี่ขูดรีดเอาเปรียบทางชนชั้นปกครอง ความขัดแย้งไม่ได้เกิดขึ้นโดยความบังเอิญ แต่เป็นผลพวงมาจากระบบชนชั้นสังคมทุนนิยมและโครงสร้างเศรษฐกิจของผู้มีอำนาจ จึงได้เขียนทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงวัตถุนิยมวิภาษวิธี (Dialectical Materialism) (พระมหาดานอม อานนุโท, 2546 : 58) แนวคิดของมาร์กซ์มุ่งอธิบายความจริง ถึงกฎการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการตามธรรมชาติ หรือที่

เรียกว่าวัตถุนิยมประวัติศาสตร์ ปรัชญาการณการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลง การเมืองการปกครอง การต่อสู้ทางชนชั้นเป็นกลไกขับเคลื่อนเหมือนวัตถุ สังคมเป็นองค์ประกอบที่สมดุลซึ่งเคลื่อนที่ไปเรื่อยๆ ของพลังที่ต่อต้านขัดแย้งกัน (Antithetical Forces) (จามะรีพิทักซ์วงค์, 2533 : 2) ประวัติศาสตร์ของสังคมที่ผ่านมามีอยู่ทั้งหมด เป็นประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ทางชนชั้น (Class Struggle) (Karl Marx and Friedrich Engels, 1977 : 34) ระหว่างนายกับทาส คนชั้นปกครองกับคนชั้นต่ำ ขุนนางกับไพร่ ผู้กดขี่กับผู้ถูกกดขี่ (Karl Marx and Friedrich Engels, 1977 : 108-109) มาร์กซ์ได้แบ่งสังคมมนุษย์ออกเป็น 3 ยุค คือ **ยุคทาส** เกิดการต่อสู้ทางชนชั้นในสังคมนระหว่างทาสกับนายทาส **ยุคศักดินา** เกิดการล้มล้างระบบศักดินาหรือมูลนายเจ้าของที่ดิน จากนั้นเป็นระบบทุนนิยมได้เกิดขึ้น และ **ยุคนายทุน** นายทุนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ผู้ใช้แรงงานเป็นอิสระก็จริง แต่การดำรงชีวิตขึ้นอยู่กับนายทุน เพราะต้องขายแรงงานของคนแก่นายทุน เปิดโอกาสให้นายทุนกดขี่ขูดรีด (วิทยา ศักยาภินันท์, 2533 : 26) การมีอยู่ของชนชั้นปกครองทางสังคมนั้นก่อให้เกิดโทษมีผลในทางลบ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคม ชนชั้นต่ำจะถูกกลืนรอนสิทธิผลประโยชน์และถูกบีบบังคับ โดยไม่รู้ตัวด้วยวิธีการต่างๆ ดังนั้น จะต้องมีการจัดระเบียบระบบการเมืองการปกครองกันใหม่ การเสนอแนวทางออกของการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคม ไม่อาจทำได้ตราบเท่าที่ยังมีชนชั้นปกครองอยู่ นอกเสียจากการล้มสลายทางชนชั้นปกครองทั้งหลายเสียก่อน นั้นนำไปสู่แนวคิดปฏิวัติเด็ดขาด สร้างรูปแบบการปกครองหรือรัฐในอุดมคติในรูปแบบใหม่ ไปสู่สังคมที่คนทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียม

ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาแนวคิดปรัชญาการเมืองของคาร์ล มาร์กซ์ เพราะเป็นแนวคิดสุดขั้วแบบเด็ดขาด ไม่ต้องเสียเวลาเลี้ยงปัญหาให้หมักดองซึ่งแก้ไขไม่รู้จักจบสิ้น ผู้ทำให้เสร็จเจ็บครั้งเดียวจะง่ายกว่าและประหยัดเวลาและทรัพยากร แม้วิธีการอาจจะไม่เหมือนแนวคิดนักปรัชญาคนอื่น ๆ ก็ตาม แต่ทั้งหมดก็มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์สุขแก่สังคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่ออยากรทราบว่แนวคิดปรัชญาการเมืองของคาร์ล มาร์กซ์ จะมีรูปแบบการบริหารจัดการ การปกครอง และการใช้อำนาจว่ามีรูปแบบอย่างไร สภาพสังคมนระบบวิถีชีวิตธรรมชาติของมนุษย์เป็นอย่างไร อิทธิพลแนวคิดจะมีผลที่ปรากฏหรือส่งผลกระทบต่อด้านรูปแบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และศาสนาอย่างน้อยอย่างไร จะสามารถแก้ไขคลี่คลายปัญหาความไม่สงบของคนในสังคมอย่างไร ด้วยหลักการ วิธีการ รูปแบบ ระบบไหนอย่างไร สอดคล้องหรือแตกต่างจากหลักการแนวคิดทฤษฎีการเมือง ที่ปรากฏใช้ในสังคมยุคปัจจุบันหรือไม่อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดปรัชญาการเมืองของ คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx)
- 2.2 เพื่อศึกษาวิเคราะห์อิทธิพลปรัชญาการเมืองของคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) ที่มีต่อสังคมปัจจุบัน

3. ขอบเขตการวิจัย

การค้นคว้าวิจัยจะมุ่งศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการ สาเหตุ ระบบ กระบวนการ รูปแบบของแนวคิดปรัชญาการเมืองการปกครอง วิธีการ แนวทางปฏิบัติ การจัดระบบโครงสร้างอำนาจบริหาร เพื่อการคลี่คลายป้องกันแก้ไขปัญหาความขัดแย้งความวุ่นวายของคนในสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกของคนในสังคม ตามแนวคิดปรัชญาการเมืองของมาร์กซ์ โดยมุ่งพิจารณาทัศนะทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยของ คาร์ล มาร์กซ์ เช่น ทฤษฎีที่ว่าด้วยชนชั้น ทฤษฎีความขัดแย้ง (Conflict) ทฤษฎีว่าด้วยทุนหรือเศรษฐศาสตร์การเมือง (Capital Marcuse และ C.Wright Mills) ทฤษฎีแรงงาน การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม แนวคิดแห่งความเสมอภาค (The Communist Manifesto) ทฤษฎี ว่าด้วยรัฐ การปฏิวัติสังคม ทฤษฎีว่าด้วยระบอบสังคมนิยม เป็นต้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) มุ่งรวบรวมศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง แบ่งประเภทได้ดังนี้

4.1 เอกสารปฐมภูมิ(Primary Source) เป็นข้อมูลจากแนวคิดหรือทฤษฎีปรัชญาการเมืองการปกครอง การบริหารจัดการระบบสังคมของคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) ทฤษฎีเกี่ยวกับทุนหรือเศรษฐศาสตร์การเมือง (Capital) แนวคิดความเสมอภาค (Communist Manifesto) ปรัชญาวัตถุนิยมไดอาเล็กติก (วิภาษวิธี) (Dialectical Materialism) วัตถุนิยมประวัติศาสตร์ (Historical Materialism) ทฤษฎีว่าด้วยรัฐ กำเนิดและการสูญสลายของรัฐ ทฤษฎีว่าด้วยการปฏิวัติสังคม ทฤษฎีว่าด้วยระบอบสังคมนิยม เป็นต้น

4.2 เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ ตำรา หนังสือ วารสาร เอกสารทางวิชาการ บทความ รายงานการวิจัย ภาคนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ และงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการเมืองการปกครอง การบริหารจัดการระบบสังคม ทั้งนี้

ก็เพื่อการศึกษาข้อมูลอธิบายเพิ่มเติมขยายเนื้อหาให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น นำมาเรียบเรียงตีความวิเคราะห์ข้อมูล

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบพัฒนาการแนวคิดทฤษฎีปรัชญาการเมืองของ คาร์ล มาร์กซ์ มุมมองต่อธรรมชาติของมนุษย์ หลักการและเหตุผล คุณลักษณะ รูปแบบวิธีการและความจำเป็นของแนวคิดทางการเมืองการปกครองของคาร์ล มาร์กซ์ ประโยชน์ ความสำคัญและแนวทางปฏิบัติต่อการรักษาคุ้มครอง และวิธีการป้องกันแก้ไขความขัดแย้งร่วนวายในสังคมตลอดถึงรูปแบบการเมืองการปกครองของสังคมที่เท่าเทียมกัน ในระบบการเมืองที่เป็นสังคมอุดมคติของคาร์ล มาร์กซ์

5.2 ทำให้ทราบอิทธิพลแนวคิดปรัชญาการเมืองของคาร์ล มาร์กซ์ ที่มีต่อสังคมปัจจุบัน จะได้เห็นความแตกต่างเกี่ยวกับท่าทีมุมมองแนวคิดที่ส่งผลด้านการเมือง ได้เห็นอิทธิพลของแนวคิดที่มีผลกระทบหรือส่งผลเป็นแนวทางปฏิบัติในด้านเศรษฐกิจ ทำให้ทราบว่าแนวคิดที่จะก่อให้เกิดระบบรูปแบบสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ทำให้ทราบว่าแนวคิดได้มีอิทธิพลส่งผลกระทบด้านการศึกษาและศาสนาความเชื่อ ปรัชญาและวัฒนธรรมมากน้อยแค่ไหนอย่างไร ท่ามกลางสังคมที่มีความหลากหลาย ในธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความต้องการและความสามารถไม่เท่ากัน ทำให้ทราบหลักการในการควบคุมหรือปกครอง และป้องกันสังคมไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ได้มองเห็นประโยชน์และโทษ ความยากง่าย ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ถูกต้องหรือผิดพลาด เหมาะสมทันสมัยหรือล้าหลัง รวมถึงแนวทางองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่จะถูกต่อยอดหรือนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพหรือสถานการณ์สังคมปัจจุบัน อันเกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ประยุกต์ใช้ในเชิงปรัชญา

4. ผลการวิจัย

4.1 แนวคิดปรัชญาการเมืองของ คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx)

แนวคิดปรัชญาการเมืองของมาร์กซ์ เป็นผลจากการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ของมนุษย์ โดยใช้ทฤษฎีวิภาษวิธีวัตถุนิยมเป็นพื้นฐาน ได้เห็นบทบาทหน้าที่ ความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ส่งผลถึงกันของสังคมกับกระบวนการผลิต ทำให้แนวคิดของมาร์กซ์ เป็นทั้งหลักปรัชญาการเมือง หลักเศรษฐศาสตร์ มานุษยวิทยา นอกจากนี้ในโครงสร้างทางสังคมมาร์กซ์ได้ค้นพบระบบชนชั้นสามารถทำนายพัฒนาการหรือทิศทางของสังคมได้ โดยอาศัยความเกี่ยวโยงความสัมพันธ์ทางการผลิต วัตถุและผลผลิตเป็นเป้าหมายของความต้องการทุกๆ ชนชั้น ทำให้ประวัติศาสตร์ของมนุษย์เป็นการต่อสู้ระหว่างชนชั้น ในยุคแรกสังคมอาจมีหลายชนชั้น แต่สุดท้ายจะเหลือเพียง นายทุน

และ กรรมมาชีพ นั้นจึงเป็นที่มาของกลุ่มชนชั้นนายทุนที่มีอำนาจมากกว่ารวมตัวกันเป็นรัฐ เพื่อคุ้มครองอำนาจและผลประโยชน์ของตน ทำการกดขี่เอาเปรียบชนชั้นที่ต่ำกว่าคือชนชั้นแรงงาน มาร์กซ์มองว่าระบบนายทุนแท้จริงแล้วเป็นเพียงทாயาทของระบบเจ้าทาส และระบบขุนนางศักดินา เป็นส่วนหนึ่งของอำนาจทางการเมือง เพราะมีการขูดรีดแรงงาน ในการขูดรีดทำให้เกิดการขัดแย้งต่อกัน ฝ่ายหนึ่ง คือ ชนชั้นนายทุน (Karl Marx and Frederick Engels, 1977 : 35, คาร์ล มาร์กซ์ เฟรดริค เองเกิลส์, 2517) จึงได้เสนอยุทธวิธีแก้ความขัดแย้งการเอาเปรียบ เอาเปรียบ ด้วยการโค่นล้มปฏิวัติรัฐของนายทุน รัฐนายทุนเป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้แย่งชิงอำนาจ ชนชั้นที่มีอำนาจเป็นเจ้าของการผลิตจะเป็นผู้ปกครอง รัฐจึงเป็นตัวแทนพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของพวกนายทุน มีการกดขี่และเอาเปรียบเสมอ สร้างวัฒนธรรม ประเพณี กฎระเบียบ ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติมากมายตามมา ซึ่งก็ล้วนเป็นเครื่องมือที่ถูกอ้างว่าชอบธรรม เป็นไปเพื่อการรองรับหรือรับใช้ชนชั้นปกครองเท่านั้น สนับสนุนให้ทำการโค่นล้มปฏิวัติอำนาจอย่างเด็ดขาด ต่อชนชั้นผู้ปกครอง เพื่อเป็นการยุติปัญหาความขัดแย้งได้อย่างถาวร โดยกลุ่มกรรมาชีพผู้มีสำนึกตื่นตัว สร้างระบบการผลิตใหม่ โดยรัฐกรรมาชีพเป็นเจ้าของการผลิต ผลประโยชน์ที่ได้จัดเป็นของส่วนรวม เปลี่ยนระบบการเมืองที่ไร้ชนชั้น เข้าสู่ระบบสังคมนิยมที่ปกครองโดยกลุ่มผู้ใช้แรงงาน เมื่อทุกอย่างสมบูรณ์ก็จะสถาปนาในสังคมนิยมเป็นสังคมนิยมมิวนิสต์

สามารถสรุปได้ว่า ในแนวคิดของมาร์กซ์ การเมืองก็คือระบบเศรษฐกิจที่มนุษย์ด้วยกันสร้างขึ้นมาขูดรีดครอบงำกันเอง รัฐในทัศนะของมาร์กซ์ เป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้ระหว่างชนชั้นชนชั้นที่มีปัจจัยในการผลิตเป็นผู้ปกครอง รัฐเป็นผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ของพวกนายทุน การมีรัฐ (State) และมีรัฐบาล (Government) ไม่ว่าในยุคไหนๆ จะต้องมี การกดขี่และเอาเปรียบกันเสมอ รัฐเป็นบ่อเกิดการแบ่งแยกชนชั้น และนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างชนชั้น แต่ละชนชั้นก็จะสถาปนาอำนาจของตน พยายามที่จะให้ตนเองอยู่เหนือชนชั้นอื่น กลายเป็นผู้กดขี่ข่มเหงผู้อื่น ดังนั้นกลไกของรัฐจึงเป็นเพียงเครื่องมือแห่งการกดขี่ระหว่างชนชั้น การกดขี่เอาเปรียบ หรือต่อสู้ขัดแย้งกันระหว่างชนชั้นจะหมดไป ก็ต่อเมื่อมีการยกเลิกชนชั้น ยกเลิกอำนาจรัฐ ความขัดแย้งก็จะไม่บังเกิดขึ้น จะต้องทำการปฏิวัติโดยชนชั้นกรรมาชีพผู้ที่มีมวลชลจำนวนมาก ซึ่งมีเป้าหมายยึดอำนาจบริหารเพื่อประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ นำพาสังคมไปสู่ระบบสังคมนิยมและสังคมนิยมมิวนิสต์ เป็นการสิ้นสุดของรัฐหลงเหลือแต่การบริหารจัดการที่ไม่ใช่การปกครอง ไม่มีชนชั้นหรือรัฐปกครอง ไร้การเอาเปรียบ มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ทรัพย์สินถูกนำมาเป็นของส่วนรวม โดยมีปรัชญาทางการเมืองว่า มนุษย์ทุกคนจะต้องมีความเท่าเทียมกัน มีโอกาสเข้าถึงหรือได้รับปัจจัยสี่ที่เป็นพื้นฐานจำเป็นของชีวิต ไม่มีการข่มเหงหรือเอาเปรียบต่อกันอันแสดงถึงเสรีภาพที่แท้จริง

4.2 วิเคราะห์อิทธิพลปรัชญาการเมืองของคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) ที่มีต่อสังคมปัจจุบัน

อิทธิพลปรัชญาการเมืองของมาร์กซ์ ได้สร้างการถกเถียงเรียนรู้อุบัติภาพ มีทั้งชื่นชมและต่อต้านจนถึงทุกวันนี้ เป็นแนวคิดที่ไม่มีวันตาย เพราะบางประเทศได้นำไปเผยแพร่ปฏิบัติเป็นระบบการปกครองเกือบจะหนึ่งในสามของโลก และประชากรทั้งหมด ต่างก็ได้รับผลกระทบจากแนวคิดและทฤษฎีของเขาทั้งทางตรงและทางอ้อม แนวคิดของมาร์กซ์ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตการเป็นอยู่ทั้งด้านการเมืองการปกครอง สันติภาพโลกเป็นเวลานานกว่าครึ่งศตวรรษ มาร์กซ์เสนอให้เหล่าชนชั้นกรรมาชีพทำการปฏิวัติรุนแรง ให้ทำการยกเลิกกรรมสิทธิ์ นำทรัพย์สินสิทธิ์ประโยชน์มาเป็นของส่วนรวม ขยายโรงงานและเครื่องมือในการผลิต ตั้งกองทัพอุตสาหกรรมโดยเน้นที่การเกษตร เป็นต้น วัตถุประสงค์เพื่อคนส่วนรวม มิใช่เพื่อแสวงหากำไรส่วนตัว และทุกคนทำงานให้รัฐ ได้รับผลตอบแทนตามกำลังงานของตน อิทธิพลของแนวคิดของมาร์กซ์ สามารถเปลี่ยนสังคมหนึ่งในสามของโลกให้หันมาใช้ระบบการเมืองของมาร์กซ์ เป็นบทพิสูจน์ความน่าเชื่อถือจริงแท้ของแนวคิดการเมืองได้เป็นอย่างดี สามารถอธิบายถึงอิทธิพลที่ผลต่อสังคมปัจจุบันโดยสรุปได้ดังนี้

4.2.1 อิทธิพลแนวคิดในด้านการเมืองการปกครอง (Politics)

ปรัชญาการเมืองของมาร์กซ์ เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นต่อเนื่องหลังจากระบบทุนนิยม สร้างระบบการเมืองใหม่ เน้นเริ่มจัดระบบการผลิตใหม่ โดยให้สังคมหรือรัฐกรรมาชีพเป็นเจ้าของการผลิต ที่เรียกว่าระบบสังคมนิยมหรือระบบคอมมิวนิสต์ หลักใหญ่ของแนวคิดของมาร์กซ์ คือ คาดหวังและวางระบบทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองสังคมและการเคลื่อนไหวทางการเมือง ภายใต้ข้อกำหนดความเป็นเจ้าของร่วมกัน ปฏิวัติล้มล้างระบบทุนนิยม และการนำเสรีภาพมาสู่ชนชั้นกรรมาชีพ มุ่งจุดประสงค์ให้สังคมไร้ชนชั้น ทุกคนมีฐานะทางสังคม เท่าเทียมกันแทนที่การเน้นกำไร ผลผลิตที่ได้มาจะกลายเป็นของส่วนรวม ไม่มีการข่มเหง หรือเอาเปรียบต่อกัน ซึ่งจะทำให้เสรีภาพที่แท้จริงเกิดขึ้นมาได้ มนุษย์จะได้รับความพึงพอใจในงานที่ตัวเองทำ ได้รับผลตอบแทนอย่างสมน้ำสมเนื้อและเต็มเม็ดเต็มหน่วย และดำรงชีวิตอย่างผาสุกในความสมณะเรียบง่าย ดังคำกล่าวที่ว่า “การปฏิบัติบริหารจัดการของชนชั้นกรรมาชีพ เป็นการก่อรูปของกรรมาชีพให้เป็นชนชั้นที่ล้มล้างอำนาจสูงสุดของอำนาจรัฐเก่า และเข้าควบคุมอำนาจทางการเมืองโดยชนชั้นกรรมาชีพ” (Karl Marx and Frederick Engels, 1977 : 120, คาร์ล มาร์กซ์ และเฟรดริค เองเงิลส์, 2517 : 49-50.

ผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะเด่นของแนวคิดมาร์กซ์ คือ การปลุกกระแสสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นคนเหมือนกัน ชีวชนถ่ายทอดสู่ชนชั้นแรงงานระดับล่าง เป็นการจี้ถูกจุดของคนที่ถูกข่มขาก

ลำบาก ถูกเอาเปรียบ ไม่ได้ได้รับความยุติธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่จริงในทุกๆ สังคม อีกทั้งคนที่ทุกข์ยากลำบากยังเป็นชนชั้นซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศอีกด้วย จึงเป็นเหตุให้แนวคิดทฤษฎีของมาร์กซ์ กลายเป็นความหวังของคนจนที่จะนำตนให้พ้นทุกข์ อยากมีโอกาสสำเร็จเหมือนอย่างนายทุนบ้าง หรืออย่างน้อยถ้าไม่สำเร็จหรือไม่มีความสุขก็ยังมีดีที่ได้เห็นเหล่านายทุนฉิบหายหรือทุกข์ยากลำบากเสมอเหมือนกับตนเอง นอกจากนี้ ปัญหาศาสนากับคอมมิวนิสต์นั้น มาร์กซ์น่าจะมุ่งเอาเฉพาะศาสนาที่เป็นเทวนิยม หรือไม่ก็ต่อต้านคำสอนทางศาสนาที่เน้นให้ศรัทธาอ่อนวอน ตลบ้นดล เจริญงานวิชา เพราะนั่นเป็นการไม่เคารพตนเอง และเป็นการละทิ้งสติปัญญาความสามารถของตน ไม่พัฒนาตนเองเพื่อการดำรงอยู่บนโลกของความเป็นจริง ถ้าการต่อต้านศาสนาของมาร์กซ์เป็นไปในทิศทางนี้

4.2.2 อิทธิพลแนวคิดในด้านเศรษฐกิจ (Economics)

มาร์กซ์ มีแนวคิดต่อต้านระบบทุนนิยมอย่างรุนแรง ได้วิพากษ์วิจารณ์ระบบทุนนิยมว่าเป็นระบบที่กดขี่ขูดรีดชนชั้นผู้ใช้แรงงาน เป็นระบบที่ลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ มนุษย์จะแปลกหน้าจากผลผลิตที่ตนสร้าง คือ ผู้ผลิตไม่มีโอกาสได้ใช้สิ่งนั้นหรือถ้าต้องการใช้ก็ต้องเสียเงินซื้อของที่ตนผลิต ทั้งถูกแยกห่างเหินจากผลงานของตน มนุษย์มีคุณค่าต่ำกว่าผลผลิต อีกทั้งการแข่งขันมุ่งกำไรจะทำให้มนุษย์ขัดแย้งกันไม่มีที่สิ้นสุด ภายใต้การผลิตในระบบทุนนิยม มาร์กซ์ อธิบายว่ามีการขูดรีดมูลค่าส่วนเกิน (Surplus Value) โดยชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างมูลค่าของสินค้าที่แรงงานผลิตให้กับ มูลค่าหรือค่าจ้างของแรงงาน มูลค่าส่วนเกินที่ควรเป็นของแรงงานแต่นายทุนรวบรวมไว้เป็นของตัวเอง เงินถูกเปลี่ยนเป็นทุน ถูกใช้เพื่อสร้างมูลค่าส่วนเกินให้นายทุน มูลค่าส่วนเกินมาร์กซ์ ชี้ให้เห็นว่า ระบบทุนนิยมแท้จริงแล้วเป็นเพียงทายาทของระบบทาสและระบบศักดินา เพราะ มีการขูดรีดแรงงานเช่นเดียวกับระบบทั้งสองก่อนหน้า เพียงแต่ว่าการขูดรีดอาจซ่อนเร้นกว่าและอยู่ในรูปแบบที่ต่างไปเท่านั้น การกดขี่ข่มเหงจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จะทำให้เกิดความสำนึกทางชนชั้น และเกิดการปฏิวัติโค่นล้มอำนาจของชนชั้นปกครองในที่สุด (ยศ สันตสมบัติ, 2526 : 7)

มาร์กซ์มีความตั้งใจที่จะพิสูจน์แนวคิดและทฤษฎีของเขาว่า ปัจเจกชนแต่ละคนนั้นตามความเป็นจริงแล้วก็ เป็น “ตัวแทน” แห่งชนชั้นทางเศรษฐกิจที่เขาสังกัดอยู่เท่านั้นเอง โดยรวมเป็นการทำให้พิสูจน์ความจริง 4 อย่าง คือ (สุภา ศิริมานนท์, 2530 : 26-27)

- 1) ระบบทุนนิยมจะทำลายภายในตัวของมันเอง โดยการลุกฮือต่อต้านของชนชั้นกรรมาชีพ
- 2) ความพินาศของระบบทุนนิยมนั้น เป็นสิ่งไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้อย่างเด็ดขาด
- 3) สถาบันต่างๆ ล้วนเป็นผลมาจากความขัดแย้งขั้นรากฐานทางเศรษฐกิจระหว่างพลังสองฝ่าย คือ ฝ่ายเจ้าของปัจจัยในการผลิตอันล้ำหลัง และฝ่ายการผลิต

แนวคิดของมาร์กซ์ มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจและการลงทุนเป็นอย่างมาก เพราะเขาชี้ให้เห็นว่า วัตถุประสงค์กำหนดพื้นฐานให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นในประวัติศาสตร์ และวัตถุประสงค์เป็นเรื่องของเศรษฐกิจ การผลิต การทำมาหากินของมนุษย์ คือ เศรษฐกิจมีอิทธิพลเพราะเป็นรากฐานให้เกิดโครงสร้างส่วนบน คือ ด้านการเมือง การศึกษา ศาสนาปรัชญา ศิลปะ วัฒนธรรม ดังนั้นถ้าจัดการที่ระบบการผลิตได้หรือระบบการผลิตเปลี่ยนแปลงไป ระบบโครงสร้างส่วนบนก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามรูปแบบการผลิต มีผลให้ระบบองค์กรหน้าที่อื่นๆในการผลิตและระบบกรรมสิทธิ์เปลี่ยนแปลงไปด้วย ระบบการเมืองและวัฒนธรรมจะต้องเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับระบบการผลิต ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงใดๆ จึงเป็นเรื่องของความขัดแย้งเชิงเศรษฐกิจ

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับมาร์กซ์ ว่าระบบเศรษฐกิจมีอิทธิพล เป็นกลไกหลักในการค้าชู้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจเป็นตัวนำการเมืองแต่ซ่อนตัวอยู่เบื้องหลัง การเมืองเป็นการต่อสู้ของชนชั้น เหตุเนื่องจากต้องการจะรักษาหรือขัดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จึงอาจกล่าวได้ว่าความขัดแย้งเกิดจากการขัดกันผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างผู้ที่มีทรัพย์สินและผู้ไม่มีทรัพย์สิน และการไม่คำนึงถึงความสำคัญของผู้ยากไร้ (สมยศ จันทรวงศ์, 2520: 32-33) ระบบเศรษฐกิจจึงสำคัญมาก เหตุนี้มาร์กซ์จึงมีความเห็นว่าต้องเข้าไปจัดการระบบทุนนิยม และต้องล้มล้างระบบนายทุนเดิมและชนชั้น ทำทรัพย์สินให้ตกเป็นของส่วนกลาง ทำการเปลี่ยนแปลงระบบกรรมสิทธิ์และโครงสร้างส่วนบน คือ ระบบกฎหมาย การเมือง วัฒนธรรม ให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการทำงานตามความจำเป็นในการยังชีพของตน โดยไม่คำนึง ว่าใครจะทำงานมากหรือน้อย

4.2.3 อิทธิพลแนวคิดในด้านสังคม (Social)

แนวคิดของมาร์กซ์มุ่งวิจารณ์วิถีแห่งการผลิตแบบนายทุน ทำการล้มล้างลัทธินายทุน ในอดีตชนชั้นนายทุนเกิดขึ้นจากการล่มสลายของสังคมขุนนาง แต่ก็ไม่ได้ทำลายความเป็นคู่ขัดแย้งคือชนชั้นขุนนางลงไป มันเป็นเพียงแต่นำเอาชนชั้นใหม่ เงื่อนไขการกดขี่รูปแบบใหม่มาแทนที่เท่านั้น เขาจึงสนับสนุนการต่อสู้ของเหล่าชนชั้นกรรมมาชีพ เพราะเป็นการต่อสู้โค่นล้มที่แท้จริง เพื่อนำไปสู่สังคมคอมมิวนิสต์ แนวคิดทฤษฎีของมาร์กซ์ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างมาก มาร์กซ์เชื่อว่าวิธีการระบอบการผลิต จะเป็นสิ่งก่อให้เกิดการแบ่งแยกทางชนชั้นและประวัติศาสตร์ เกิดความแปลกแยกและสำนึกทางชนชั้น เพราะคุณค่าของมนุษย์ถูกลดลงเป็นเพียงสินค้า เพื่อผลกำไรของนายทุน มีการแบ่งแยกงานทำให้ลูกจ้างผู้ผลิตถูกลดค่าลงเป็นเพียงเครื่องจักร ความพึงพอใจในงานที่ตนทำก็ถูกทำลายลง ตามด้วยค่าจ้างที่ชนชั้นผู้ใช้แรงงานได้รับเป็นเพียงส่วนแบ่งเล็กๆ น้อยๆ เมื่อเปรียบเทียบกับกำไรที่นายทุนได้รับ มีคุณค่าส่วน เกิน (surplus value) หลงเหลืออยู่มาก ชนชั้นผู้ใช้แรงงานต้องทำงานอย่างหนัก แต่ได้รับค่าตอบแทนพอใช้ประทังชีวิตไปวันๆ เท่านั้น (ยศ สันตสมบัติ,

2526 : 7-8) นอกจากนี้แนวคิดของมาร์กซ์ ยังส่งเสริมให้มนุษย์ละทิ้งความเชื่ออันงมงาย อันเกิดจากการครอบงำของชนชั้นปกครอง และคำสอนทางศาสนา มองมนุษย์มีรูปแบบตามแนววัตถุนิยม มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงสืบเนื่องจากระบบเศรษฐกิจหรือวิธีการผลิต (ยศ สันตสมบัติ, 2526 : 14)

ผู้วิจัยเห็นว่า แนวคิดของมาร์กซ์ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างมาก เพราะรัฐของชนชั้นกรรมาชีพครอบงำแทนที่ชนชั้นอื่น ทำลายล้างรัฐเก่า ต้องยึดอำนาจรัฐ จัดระบบสังคมใหม่ที่ทรัพย์สินเป็นของส่วนรวม และปัจจัยผลิดมาเป็นทรัพย์สินของรัฐ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยน สังคมจากหน้ามือเป็นหลังมือกันเลยทีเดียว ถ้าใครไม่เห็นด้วยก็ยากที่จะทำใจ เพราะทรัพย์สินเราหามาได้ด้วยความขยันยากลำบาก จะต้องถูกยึดเอาไปให้คนขี้เกียจไม่ทำงาน หรือทำคนจนให้เท่าคนรวย และทำคนรวยให้เท่าคนจน หรือทำคนขี้เกียจให้เท่ากับคนขยัน ทำคนขยันให้เท่ากับคนขี้เกียจ ใครไม่เห็นด้วยยิ่งทึ่ง ถ้ามองในมิตินี้ก็ยากที่จะเห็นความยุติธรรม ความเท่าเทียม

4.2.4 อิทธิพลแนวคิดในด้านศาสนา (Religion)

มาร์กซ์เห็นว่ามนุษย์เป็นผู้ที่สร้างศาสนา ศาสนามีได้เป็นผู้สร้างมนุษย์ ในสถานะผู้ที่ถูกกดขี่มีความทุกข์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง จะพยายามหาวิธีเพื่อให้พ้นจากทุกข์นั้น ในยามที่ยังไม่มีทางออกที่ดีกว่านี้ ศาสนาก็ยื่นมือเข้ามาเป็นทางออกชั่วคราว เพราะทุกศาสนาล้วนกล่าวอาสาพาคนออกจากความทุกข์ มาร์กซ์จึงกล่าวว่า “ศาสนาคือฝิ่นของประชาชน” (Religion is the opium of the people) ผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาศาสนากับคอมมิวนิสต์นั้น มาร์กซ์น่าจะมุ่งเอาเฉพาะศาสนาที่เป็นเทวนิยม หรือไม่ก็ต่อต้านคำสอนทางศาสนาที่เน้นให้ศรัทธาอ่อนวอน เพราะนั่นเป็นการไม่เคารพตนเอง และเป็นการละทิ้งสติปัญญาความสามารถของตน ไม่พัฒนาตนเองเพื่อการดำรงอยู่บนโลกของความเป็นจริง ถ้าการต่อต้านศาสนาของมาร์กซ์เป็นไปในทิศทางนี้

ผู้วิจัยกลับเห็นว่าเป็นการดี ถือว่าเป็นแนวคิดเชิงบวก เพราะสอดคล้องกับทิศทางวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาปัญญาความรู้ ผู้วิจัยเห็นว่าคำสอนทางพระพุทธศาสนาดูเหมือนจะสอดคล้องกับแนวคิดของมาร์กซ์มากกว่าศาสนาอื่นๆ เพราะพระพุทธศาสนาเน้นสอนเรื่องกรรมกรกระทำ เน้นการพึ่งตนเอง เน้นการพัฒนาสติปัญญาความสามารถ เช่น จะล่วงพ้นทุกข์ได้ด้วยความเพียร (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 25 ข้อ 186 : 544) ซึ่งก็สอดคล้องกับโลกของความขยันในการทำงานสร้างเนื้อสร้างตัว ไม่รอคอยโชคความสา และยังต่อต้านอำนาจดลบันดาลจากพระเจ้า เพราะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาปัญญา ไม่อาจนำไปสู่การพ้นทุกข์ได้ อีกทั้งยังทำให้คนมองข้ามเพื่อนมนุษย์ร่วมถิ่นร่วมชุมชน ไม่แสวงหาความร่วมมือกัน เหตุเพราะมอมความหวังฝากความเชื่อมันไว้กับเทพเจ้าเสียหมดแล้ว อีกทั้งพระพุทธศาสนายังต่อต้านไสยศาสตร์ ศรัทธา (ความเชื่อ) ที่ไม่ประกอบด้วยปัญญาความรู้ และการอาศัยสิ่งภายนอก เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ

เช่น การอ้อนวอน หรือรอผลดลบันดาลให้มีโชคลาภจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ คือ การศรัทธาหรือเชื่อในอำนาจนอกตัว ซึ่งไม่อาศัยความสามารถของตนเอง หวังอำนาจดลบันดาลจากภายนอกมาทำให้หรือรอคอยความช่วยเหลือ (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตฺโต, 2542 : 16-18) ซึ่งขัดต่อหลักพระพุทธศาสนา 4 ประการ คือ

1. ขัดหลักการทำการให้สำเร็จด้วยความเพียรของตน คือ หลักกรรมวาตะ และ วิริยวาตะ
2. ขัดหลักการฝึกฝนพัฒนาตน คือ หลักไตรสิกขา
3. ขัดหลักเร่งทำการด้วยความไม่ประมาท ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า เวลาแม้ขณะหนึ่งอย่าให้ล่วงเลยไปเสียเปล่า นี่คือ หลักอัปมาตะ (ความไม่ประมาท)

4. ขัดหลักพึ่งตนเองและความเป็นอิสระ พุทธศาสนาสอนว่า พึ่งทำตนให้เป็นที่พึ่งของตน เพื่อให้บรรลุจุดหมายแห่งความหลุดพ้น มีอิสรภาพที่แท้จริง คือ หลักพึ่งตนเองและวิมุตติ

ผู้วิจัยเชื่อว่ามาร์กซ์คงไม่ได้ปฏิเสธทุกศาสนา คงจะปฏิเสธคำสอนศาสนาที่มีลักษณะมอมเมาให้ลุ่มหลงเท่านั้น ส่วนคำสอนใดที่เน้นให้คนพึ่งตนเองได้หรือเชื่อมั่นในการกระทำของตน คำสอนนั้นมาร์กซ์คงส่งเสริมและยินดี เพราะมาร์กซ์ส่งเสริมให้คนอยู่กับโลกของวัตถุและโลกของการทำงาน ซึ่งก็เข้ากับหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี พระพุทธศาสนาสอนว่า “คนทำกรรมใดไว้อย่อมได้รับผลของกรรมนั้น คนหว่านพืชเช่นใดย่อมได้รับผลเช่นนั้น” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 27 ข้อ 144 : 103) “คนทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วย่อมได้ชั่ว” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 15 ข้อ 256 : 374) “เรามีกรรมเป็นของตน เป็นผู้รับผลของกรรม เราทำกรรมใดไว้จะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วก็ตาม ย่อมเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 22 ข้อ 57 : 100) จากการนำเสนอในเบื้องต้นสะท้อนให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาไม่ใช่ศาสนาแห่งการอ้อนวอนเป็นศาสนาแห่งการปฏิบัติ ไม่หลีกเลี่ยงปัญหา สอนให้เผชิญปัญหาและให้ทุกคนมุ่งทำกิจของตนและให้ได้รับประโยชน์ตามสมควรแก่การปฏิบัติต่างๆ

จากการนำเสนอในเบื้องต้นสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดของมาร์กซ์ได้มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อโลกใบนี้เป็นอย่างมาก เสียงกระซิบของมาร์กซ์ ดังไกลถึงซีกโลก ในด้านการเมืองแล้วถือว่าหนึ่งในสามของโลกถูกปกครองจากแนวคิดของเขา ก็เกิดการเปลี่ยนแปลงการผลิต มีการต่อรองถ่วงดุลอำนาจระหว่างลูกจ้างกับนายจ้าง มีการยอมรับฟังเจรจาปัญหาของลูกจ้าง มีสวัสดิการ ยอมให้เมืองค์กรแรงงานทำให้โลกของแรงงานมีคุณภาพที่ดีขึ้น ด้านสังคมมีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ที่ผิดพลาดล้มเหลวในอดีต เกิดการยอมรับเรียนรู้ระบบการปกครองที่ต่างจากตน แม้ในมุมนุศาสนาก็ได้รับผลกระทบ ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ใช้เหตุใช้ผลให้สอดคล้องกับระบบวิทยาศาสตร์ เพื่อให้สังคมยอมรับและอยู่ได้ในโลกของความเป็นจริง

5. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดปรัชญาการเมืองของมาร์กซ์ ผู้วิจัยพบว่าแนวคิดทางการเมืองของมาร์กซ์มีความเด็ดขาดเผด็จการ ซึ่งไปตรงกับแนวคิดของมาเคียวเวลลีที่สนับสนุนให้เจ้าผู้ปกครองใช้อำนาจเด็ดขาดในการปกครอง ซึ่งทั้งสองก็ต่างเป็นตัวแทนของชนชั้นที่ตรงข้ามกันแต่มีแนวคิดทางการเมืองที่คล้ายกัน คือ เป็นระบบอำนาจรวมศูนย์เด็ดขาดสุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง โดยต่างก็มุ่งเป้าหมายประโยชน์สุขเพื่อคนส่วนใหญ่ ไม่สนใจกระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติทางจริยธรรม ขอให้สำเร็จเป้าหมายเป็นพอ รัฐมีอำนาจสูงสุด ไม่อยู่ภายใต้อำนาจอิทธิพลใดๆ

ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์ในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่น่าสนใจทั้งเอาไว้ เพื่อให้ผู้ใดศึกษาได้ทำการค้นคว้าต่อยอดแนวคิดออกไปอีก ดังนี้

1. ประเด็นเรื่องปัญหาจริยธรรมของผู้นำควรมีหรือไม่ เป็นคุณหรือเป็นโทษกันแน่ คุณธรรมประเภทไหนที่ควรมี คุณธรรมต้องอาศัยเวลาและสถานที่ประกอบด้วยหรือไม่ จึงควรศึกษาประเด็นเรื่อง : ศาสนาเครื่องมือของผู้นำ
2. ในมุมมองสังคมนิยม ศาสนาเป็นเพียงแค่มืดมนที่มอมเมา ทำให้สังคมอ่อนแอ งมงาย มีความเป็นจริงมากแค่ไหน จึงควรศึกษาประเด็นเรื่อง : ปัญหาศาสนากับคอมมิวนิสต์
3. ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบปรัชญาการเมืองของคาร์ล มาร์กซ์ กับมาเคียวเวลลี

บรรณานุกรม

- คาร์ล มาร์กซ์ และ เฟรดริค เองเงิลส์. (2517). **คำประกาศแห่งความเสมอภาค**. แปลโดย องค์การ
นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- จามะรี พิทักษ์วงศ์. (2533). **แนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2534). ความยุติธรรม. ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาปรัชญาการเมือง**.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2542). **มองสันติภาพโลกผ่านภูมิหลังอารยธรรมโลกาภิวัตน์**.
กรุงเทพมหานคร:ธรรมสาร.
- พระมหาถนอม อานนโท. (2546). **การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องพลวัตทางสังคมในทัศนะของพุทธ
ปรัชญาเถรวาทกับมาร์กซิสม์**". วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยศ สันตสมบัติ. (2526). **จากวานรถึงเทวดา : มาร์กซิสม์และมานุษยวิทยามาซิสม์**.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิทยา ศักยภินันท์. (2533). **ปรัชญามาร์กซ์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภา ศิริमानนท์. (2530). **มาร์กซ์จงใจพิสูจน์อะไรอย่างไร? : คำบรรยายว่าด้วยโลกทรรศน์ของ
มาร์กซ์ในทางเศรษฐกิจการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์.
- สมยศ จันทรวงศ์. (2520). **ทฤษฎีการเมืองตะวันตก**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- Karl Marx and Friedrich Engels. (1977). **Selected Works Vol.1**. Moscow: Progress
Publishers.